

Az Európai Számvevőszék különjelentése a fogyatékkal élők helyzetéről
Curia Rationum – Európai Számvevőszék, 20/2023 sz. különjelentés (59 p.)

Kulcsszavak: európai szociálpolitika, fogyatékkal élők, Európai Számvevőszék, Európai Unió

Forrás Internet-helye: <https://www.eca.europa.eu/hu/news/NEWS-SR-2023-20> ;
https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-20/SR-2023-20_HU.pdf

- Az Unió felnőtt lakosságának egynegyede él – saját bevallása szerint – fogyatékkal, és ez a szám egyre nő.
- A fogyatékkal élők nagyobb valószínűséggel élnek munkanélküliségben és szegénységben.
- A szociálpolitika terén a tagállamoknál van a kormányrúd, míg az Unió szerepe a tagállami fellépések támogatása.

Az Európai Számvevőszék új jelentése szerint a tagállamokban fogyatékkal élő személyek helyzetének javítására irányuló uniós fellépés kevés változást hozott e személyek mindennapjaiban. Az egyenlőségre vonatkozó fő mutatók az elmúlt években alig javultak: a fogyatékkal élő személyek még mindig nehezen találnak munkát és továbbra is nagyobb eséllyel élnek szegénységben. Emellett a fogyatékosokra vonatkozó kritériumok országoként eltérőek, ami akadályozhatja a kölcsönös elismerést, és azt, hogy az Európai Bizottság megbízható képet kapjon a helyzetről. Az Unió végrehajtó szerve uniós szintű stratégiákat bocsátott ki és új kezdeményezéseket javasolt, de a vonatkozó jogszabályok kidolgozása elakadt.

A 16 év feletti uniós polgárok mintegy negyede (kb. 87 millió ember) – különösen az idősek – saját bevallása szerint testi vagy szellemi fogyatékkal él. Mivel az Unió népessége öregszik, valószínűleg a fogyatékkal élő személyek aránya és száma is növekedni fog. Az Eurostat adatai szerint 2021-ben a fogyatékkal élő személyeknek csak 51%-a rendelkezett munkahellyel, szemben a fogyatékkal nem rendelkezők 75%-ával: eszerint a foglalkoztatás terén a fogyatékkal élők foglalkoztatási aránya majdnem ugyanannyival volt kisebb a népesség többi részénél, mint a nyilvántartások első évében, 2014-ben. A fogyatékkal élő személyek a szegénység kockázatának is jobban ki voltak téve – ez egyébként nagyobb a nők, mint a férfiak esetében.

A fogyatékkal élő személyek fogalmát egy ENSZ-egyezmény határozza meg. E fogalom körébe tartoznak a hosszú távú fizikai, mentális, értelmi vagy érzékszervi károsodásokkal élő személyek is. Az Eurostat 2021. évi felmérése szerint nagy a tagállamok közötti eltérés abban, hogy miként ítélik meg az emberek szokásos tevékenységeinek egészségügyi problémák miatti, önként érzékelt korlátait: Máltán közel 17%, Lettorszában pedig több mint 37% az ilyen személyek aránya. A fogyatékkal élők szociális biztonsági juttatásaira fordított nemzeti kormányzati kiadások átlagosan a GDP valamivel több mint 2%-át teszik ki, Máltán kevesebb mint 1%-át, Dániában 5%-át.